องค์การบริหารส่วนตำบลคอรุม
อ. พิชัย จ.อุตรดิตถ์

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

ระบบรองรับสังคมสูงวัย

ตำบลคอรุม

จากข้อมูล สู่ชุมชนร่วมสร้าง เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน

"คนทุกวัย ร่วมดูแล ให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี อย่างยั่งยืน"

เด็กและเยาวชน
เพชรรุ่นเยาว์

วัยทำงาน
เพชรคอรุม

วัยสูงอายุ
เพชรวัยลำควน

โดย นางนัยนา ศรีเลิศ

ผู้แทนตำบลคอรุม

องค์การบริหารส่วนตำบลคอรุม

อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ขับเคลื่อนด้วย ยุทธศาสตร์ 4 สร้าง 3 ข และกลไก "เพชรคอรุม"

สร้างคน | สร้างงาน | สร้างโอกาส | สร้างสังคมอุดมปัญญา

+

ข้อมูล | ขับเคลื่อน | ขยายผล

"ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมดูแล เพื่อให้คอรุม... เป็นพื้นที่สูงวัยอย่างมีคุณภาพ อย่างยั่งยืน"

ทำไมต้องขับเคลื่อนพื้นที่รองรับสังคมสูงวัย?

ตำบลคอรุม • จากข้อมูล สู่การลงมือทำ และระบบดูแลที่ยั่งยืน

ข้อมูลชี้ความจำเป็น

ประชากร
8,997 คน

ผู้สูงอายุ
2,430 คน
(27.01%)

วัยทำงาน
5,373 คน
(59.72%)

เด็ก – เยาวชน
1,194 คน
(13.27%)

ข้อมูลประชากรตามช่วงวัยจากชุดข้อมูลพื้นที่ •

เส้นทางการขับเคลื่อน ตำบลคอรุม (2557 – 2568)

2557 | โรงเรียนลำดวนวัยใส

- เริ่มจากส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
- พัฒนาสู่พื้นที่เรียนรู้ที่ผู้สูงอายุร่วมคิด ร่วมทำ และเป็นเจ้าของ

พลังชุมชนและสวัสดิการ

- กองบุญลำดวนวัยใส
- นวัตกรรมกายอุปกรณ์
- ขมรมผู้สูงอายุและ ศพอส.
- ระบบดูแลระยะยาว LTC สำหรับผู้สูงอายุติดบ้าน – ติดเตียง

ข้อมูลและนวัตกรรมดิจิทัล

- สสส. หนุนเสริมงานวิจัย
- App สูงวัย เชื่อมข้อมูลและพิกัดผู้สูงอายุ ติดสังคม – ติดบ้าน – ติดเตียง
- เมนูอาหารสุขภาพ
- ยืมกายอุปกรณ์
- ติดต่อรถรับส่ง

2568 | ยกระดับสู่ระบบดูแลเชิงรุก

- ร่วมกับมหาวิทยาลัยพะเยาและภาคีเครือข่าย
- ศูนย์คอรุมชีวาสุข
- ธรรมนูญสุขภาพเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

ดูแล 2 ระดับ เชื่อมกันทั้งระบบ

ดูแลผู้สูงอายุที่พบปัญหาสุขภาพด้วยโปรแกรมที่เหมาะสม

ดูแลต่อเนื่อง • ส่งเสริมก่อนป่วย

ส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันความเสี่ยง ลดโอกาสเจ็บป่วยและภาวะพึ่งพิง

คนทุกวัย
สานพลัง สร้างชุมชนเกื้อกูล
รองรับสังคมสูงวัยอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย: ชุมชนใช้ข้อมูลจริง สานพลังทุกวัย ป้องกันก่อนป่วย และมีระบบดูแลผู้สูงอายุที่ต่อเนื่อง

โรงเรียนลำดวนวัยใสตำบลคอรุม & คอรุมชีวาสุข

จากข้อมูล สู่ระบบดูแลผู้สูงอายุที่ชุมชนร่วมสร้าง และป้องกันก่อนป่วย

ตำบลคอรุม
อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ทำไมต้องทำ ?

ข้อมูลสถานการณ์ในพื้นที่ตำบลคอรุม

ประชากรทั้งหมด
8,997 คน

ผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)
2,430 คน (27.01%)
เข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

ผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง
79 คน (0.88%)
ต้องการการดูแลระยะยาว

ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง NCDs
1,790 คน (19.90%)
เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ไขมันในเลือดสูง ฯลฯ

ปัญหารายได้และการดูแลของครอบครัว
รายได้ไม่เพียงพอ เสี่ยงต่อภาวะพึ่งพิง

"ข้อมูลที่ชี้ชัด ทำให้เราไม่รอให้ปัญหาเกิด แต่ลงมือสร้างระบบรองรับสังคมสูงวัย ตั้งแต่วันนี้"

ยุทธศาสตร์ 4 สร้าง 3 ข ของตำบลคอรุม

สร้างคน	สร้างงาน	สร้างโอกาส	สร้างสังคมอุดมปัญญา
พัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย	สร้างอาชีพและรายได้	เปิดพื้นที่การเรียนรู้และการมีส่วนร่วม	สืบสานภูมิปัญญาและนวัตกรรมชุมชน

3 ข ขับเคลื่อนงาน
- ข้อมูล ใช้ข้อมูลจริงนำทาง
- ขับเคลื่อน ด้วยการมีส่วนร่วม
- ขยายผล สู่ความยั่งยืน

กลไก "เพชรคอรุม"

คนดี คนเก่ง คนสำคัญ ในพื้นที่

เด็กและเยาวชน "เพชรรุ่นเยาว์"

ศพด. / สภาเด็กและเยาวชน
ทูบีนิ่มเบอร์วัน
หล่อหลอมคุณภาพคนรุ่นใหม่

วัยทำงาน "เพชรคอรุม"

ผู้นำท้องถิ่น ท้องที่
กลุ่มสตรี กลุ่มอาชีพ
กองทุนต่าง ๆ ในตำบล
หล่อหลอมพลังคนทำงานเพื่อชุมชน

วัยสูงอายุ "เพชรวัยลำดวน"

โรงเรียนลำดวนวัยใสตำบลคอรุม
ส่งเสริมสุขภาพ เรียนรู้ตลอดชีวิต
เป็นผู้สูงอายุที่มีคุณค่า

ภาคีเครือข่ายที่หนุนเสริม

ภาคีภายใน 4 + 1

ท้องถิ่น (อบต.คอรุม)
ท้องที่ (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน)
หน่วยงานภาครัฐ (สาธารณสุข ฯลฯ)
หน่วยงานภาคประชาชน (ชมรม กลุ่ม อสม. สภาองค์กรชุมชน)
สถาบันวิชาการ

ภาคีภายนอกที่หนุนเสริม

สสส
สช.
สปสช
พมจ. (พัฒนาสังคมฯ)
กองทุนผู้สูงอายุ
ม.พะเยา
ม.ขอนแก่น
ม.นเรศวร
ม.ราชภัฏอุตรดิตถ์
ม.มหิดล
กรมกิจการสตรีและครอบครัว

กระบวนการทำงาน

1. **ข้อมูลสถานการณ์** — วิเคราะห์ข้อมูลทั้งตำบล พบปัญหาและความต้องการ
2. **ร่วมคิด** — เวทีประชาคม ทุกภาคส่วนร่วมกัน กำหนดแนวทาง
3. **ร่วมสร้าง** — พัฒนากิจกรรม นวัตกรรม และระบบดูแล ตามยุทธศาสตร์ 4 สร้าง 3 ข
4. **ร่วมขับเคลื่อน** — ผ่านกลไกเพชรคอรุม และภาคีเครือข่าย
5. **ขยายผล** — ต่อยอดสู่ความยั่งยืน

เกิดผลลัพธ์ที่สำคัญ

- ผู้สูงอายุมีสุขภาพดีขึ้น ภาวะพึ่งพิงลดลง
- มีระบบดูแลผู้สูงอายุ 2 ระดับ (โรงเรียนลำดวนวัยใส & คอรุมชีวาสุข)
- นำใช้ธรรมนูญสุขภาพเพื่อรองรับสังคมสูงวัยในการกำหนดเป้าหมาย มาตรการ และแผนงานของตำบล
- คนทุกวัยมีบทบาทในการพัฒนาชุมชน
- เกิดนวัตกรรมและการใช้ข้อมูลในการดูแลผู้สูงอายุ
- เป็นต้นแบบการสานพลังทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน

คนทุกวัย ร่วมดูแล ให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี อย่างยั่งยืน

ตำบลคอรุม
ตำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ผลลัพธ์ ความเปลี่ยนแปลง และความยั่งยืน

จากพลังชุมชน สู่สังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ

"คอรุม...ชุมชนเข้มแข็ง
ผู้สูงอายุมีคุณค่า
ทุกช่วงวัยอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน"

1. ผลลัพธ์ความเปลี่ยนแปลงและความยั่งยืน (Outcomes & Sustainability)

ยกระดับคุณภาพชีวิตเชิงประจักษ์

รับรางวัล 7 ปีซ้อน

การันตีความสำเร็จด้วยรางวัลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่**มีผลการ**ปฏิบัติงานดีเด่น ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ติดต่อกัน 7 ปี

เปลี่ยนผู้สูงอายุจาก "ผู้รับบริการ" เป็น "พลังทางสังคม"

- ได้รับการพัฒนาศักยภาพ มีสุขภาพกาย-จิตที่ดีขึ้น
- สามารถพึ่งพาตนเองได้
- เป็นครูภูมิปัญญา ที่ปรึกษาชุมชน
- มีระบบสวัสดิการดูแลกันเองผ่าน "กองบุญลำดวนวัยใส"

สร้างความเชื่อมโยง 3 วัย (3x5 Matrix)

สังคมสูงวัยไม่ใช่เรื่องของผู้สูงอายุเพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของทุกคน

เด็ก/เยาวชน
- ปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพ
- เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- เป็นพลังหนุนผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล

วัยทำงาน
- เป็นกำลังหลักในการดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver)
- ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
- ร่วมวางนโยบายสุขภาพ

วัยสูงอายุ
- ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม
- ส่งต่อคุณค่าและประสบการณ์คืนสู่ชุมชน

ความยั่งยืนเชิงระบบและนโยบาย

กำหนดทิศทางพัฒนาพื้นที่ด้วย **"ธรรมนูญสุขภาพตำบลคอรุม"** และบูรณาการเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต. อย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดโครงสร้างและระบบงานที่คงอยู่ยั่งยืน ไม่ขึ้นกับตัวบุคคล

ธรรมนูญสุขภาพ
ตำบลคอรุม

2. ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในพื้นที่ (Challenges & Obstacles)

จากการถอดบทเรียนการดำเนินงานจริงในพื้นที่ พบข้อท้าทายสำคัญที่ต้องเผชิญ ได้แก่

1. ข้อจำกัดด้านบุคลากรและความเชี่ยวชาญเฉพาะ

- การดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง สุขภาพซับซ้อน หรือติดบ้านติดเตียง จำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง (เช่น นักกายภาพบำบัด นักโภชนาการ หรือบุคลากรด้านสาธารณสุข)
- จำนวนผู้ดูแล (Caregiver/Care Manager) ยังไม่เพียงพอต่อสัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น และไม่สามารถดูแลได้ตลอด 24 ชั่วโมง

2. งบประมาณมีจำกัดเมื่อเทียบกับภาระงาน

- งบประมาณประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกองทุนสุขภาพในระดับพื้นที่มีกรอบจำกัด ไม่สมดุลกับภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่ครอบคลุมทั้งมิติสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม
- หากพึ่งพาเพียงงบประมาณปกติ จะไม่สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ทันต่อสถานการณ์

3. บทเรียนสำคัญจากการขับเคลื่อน (Lessons Learned)

"ต้องขับเคลื่อนทั้งตาบล และเตรียมพื้นที่ไว้สำหรับทุกช่วงวัย"

เพราะในอนาคต "ทุกคนต้องเติบโตไปเป็นผู้สูงอายุ" การขับเคลื่อนเรื่องสังคมสูงวัยจึงต้องทำควบคู่กันไปทั้งตำบล ทุกกลุ่มวัย การสร้างชุมชนที่น่าอยู่และระบบสวัสดิการที่ดีในวันนี้ จึงเป็นการสร้าง **"หลักประกันอนาคต"** ให้กับเด็ก เยาวชน และคนวัยทำงานในตำบลคอรุมเอง

การแก้ข้อจำกัดด้วย "พลังภาคีเครือข่ายและการสร้างนวัตกรรม"

เมื่อบุคลากรและงบประมาณมีจำกัด ตำบลคอรุมจึงใช้วิธี **"ดึงทุนและศักยภาพจากภายนอก"** เข้ามาเติมเต็ม

สถาบันวิชาการ (6 มหาวิทยาลัย)
- ม.พะเยา
- ม.ขอนแก่น
- ม.นเรศวร
- ม.ราชภัฏอุตรดิตถ์
- ม.มหิดล

ช่วยเติมเต็มความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (เช่น พัฒนาโปรแกรมฟื้นฟูการเคลื่อนไหวและโภชนาการ)

หน่วยงาน/องค์กรสนับสนุน

สสส. สปสช. พมจ. สช.

สนับสนุนงบประมาณและพัฒนานวัตกรรม
- App สูงวัย
- ศูนย์คอรุมชีวาสุข
- ธรรมนูญสุขภาพตำบลคอรุม

"ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมดูแล
เพื่อให้คอรุม...เป็นพื้นที่สูงวัยอย่างมีคุณภาพอย่างยั่งยืน"